

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 20.10.2021

§ 26

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki alkaa edistämään ns. Lahden mallia, jolla pyritään vastaamaan laajamittaisesti Lahden ja suomalaisen yhteiskunnan ongelmiin hyödyntäen tutkitusti tehokkaita keinoja ja esimerkiksi ns. Islannin mallin yhteydessä toimiviksi havaittuja toimintatapoja

4039/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Liikuntatoimenjohtaja Tommi Lanki, p. 050 559 4145

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Lautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosaan kirjatun selvityksen harrastamisen Lahden malli-hankkeen tämän hetkisestä tilanteesta.

Perusteluosa

Valtuutetut Kalle Aaltonen ja Minni Salminen 10.5.2021:

”Valtuutetun aloiteoikeutta hyväksi käyttäen Pro Lahden valtuustoryhmä esittää, että Lahden kaupunki alkaa edistää ohessa olevan kaltaista ns. Lahden mallia, jolla pyritään vastaamaan laajamittaisesti Lahden ja suomalaisen yhteiskunnan ongelmiin, hyödyntäen tutkitusti tehokkaita keinoja ja esimerkiksi ns. Islannin mallin yhteydessä toimiviksi havaittuja toimintatapoja. Näitä keinoja jalostetaan tässä mallissa Islannin mallia

laajemmalle ikäryhmälle sekä Lahden toimintaympäristöön ja -kulttuuriin sopiviksi.

Mallissa ympäri Lahtea tehdään 50-80 kpl matalan kynnyksen harrastuskomplekseja, joissa yhdistetään monipuolisesti eri ikä- ja käyttäjäryhmien tarpeet ennennäkemättömällä tapaa kaupunkikuvaan. Malli tarjoaa Lahdelle mahdollisuuden olla edelläkävijä Suomessa ja hyvin valmisteltuna siihen on mahdollista saada myös rahoitusta valtiolta.

Liikkumattomuus maksaa Suomessa yhteiskunnalle yli kolme miljardia euroa vuodessa Jyväskylän yliopiston tuoreen tutkimuksen mukaan ja tällä hankkeella on mahdollisuudet saada vuodessa suuremmat säästöt, kuin mitä sen tekeminen maksaa, kun se toteutetaan oikein ja sen ohessa tehdään oikeanlaista viestintää.”

Harrastamisen Lahden malli

Lahden kaupunki on saanut [harrastamisen Suomen mallin](#) toteuttamiseen avustusta 300 000 €, johon tulee lisäksi kaupungin omavastuuosuus, joka on vähintään 75 000 €. Omavastuuosuuden summa tulee olemaan todellisuudessa suurempi. Avustuksen käyttöaika on lukuvuonna 2021–2022.

Harrastamisen Suomen mallin avustuksella toteutetaan maksutonta harrastustoimintaa 1.–9.-luokkalaisille koulupäivän yhteydessä ja rakennetaan toimiva ja pysyvä harrastustoiminnan koordinointimalli.

Mallia rakennetaan yhteistyössä kaupungin, koulun, kodin ja harrastustoimijoiden kanssa. Keskiössä on koota pirstaleinen tieto yhteen ja lahtelaisten perheiden tietoon, vahvistaa yhteistyötä sekä lisätä

harrastusmahdollisuuksia. Koulujen kerhotoimintaa ja harrastamisen Lahden mallia tehdään yhteistyössä ja rinnakkain.

Harrastamisen Lahden mallia pilotointiin keväällä 2021 neljässä koulussa. Pilotista saatiin hyviä kokemuksia mallin toiminnan laajenemista varten.

Lukuvuonna 2021–2022 Lahden mallin harrastustoiminta on laajentunut 26 kouluun. Toimintaa on myös yksityiskouluilla.

Pilotin kokemusten pohjalta kaupungin kouluille tuotiin harrastuspalkki, eli alueellinen harrastusaika iltapäiviin, koulupäivän yhteyteen.

Harrastuspalkki toteutuu lähes kaikilla alakouluilla seuraavasti:

- eteläinen tiistaisin klo 14–16
- pohjoinen + Lähteen koulu (myös yläkoulut) keskiviikkoisin klo 14–16
- itäinen torstaisin klo 14–16

Tulevan hankekauden aikana on tarkoitus tarkastella palkin toimivuutta.

[Harrastamisen Lahden mallin 2021–2022 harrastustoiminta pähkinän kuoressa](#)

- Toiminta on suunniteltu lasten ja nuorten toiveet huomioiden.
- Mallissa koordinaattori tekee suunnitelman toiveiden pohjalta ja toimii yhteyshenkilönä koulujen ja harrastustoimijoiden välillä.
- Toiminta on käynnistynyt pääosin syyskuun puolivälin jälkeen.

- Kaikkiin kouluihin on pyritty saamaan sekä liikunta- että kulttuuriharrastuksia. Mahdollisuuksien mukaan tarjonta täydentyy lukuvuoden aikana.
- Mukana yhteensä 13 eri harrastustoimijaa, seuroja, yhdistyksiä, seurakunta jne., Lahden kaupunki mukaan lukien. Kaupungin toimijoina ovat nuorisopalvelut, kirjastopalvelut ja Wellamo-opisto.
- Tällä hetkellä yli 2000 lasta ja nuorta mukana toiminnassa.
- Tiedot harrastustoiminnasta löytyvät harrastelahti.fi-sivustolta.
- Harrastusryhmiä ostopalveluina tällä hetkellä yli 80, tähän lisäksi harrastustoiminnan ohjaajien, nuorisopalveluiden ja kirjastojen toiminta.
- Tiedot toiminnasta harrastelahti.fi-sivustolla.

Erityisen tuen tarpeen oppilaille on kouluilla omaa kohdennettua toimintaa ja lisäksi nuorisopalveluille on palkattu soveltavan liikunnan ohjaaja kartoittamaan tarvetta, suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille.

Harrastamisen Lahden mallin toiminta alakoululaisille

Toimintaa toteutetaan pääsääntöisesti alueellisena harrastustoiminta-aikana iltapäivisin osana koulupäivää.

Toimintaa toteuttaa erilaiset seurat, järjestöt ja yhdistykset. Näihin ilmoittautuminen on keskitetysti harrastelahti.fi -sivuston kautta.

Alakoululaisille on tarjolla mielekästä toimintaa ja tekemistä myös muun muassa nuorisotiloissa ja kirjastoissa, joihin ei tarvitse erikseen ilmoittautua.

Harrastamisen Lahden mallin toiminta yläkouluikäisille

Pääosin yläkoulujen harrastustoiminta on avointa toimintaa, johon ei tarvitse ilmoittautua etukäteen, vaan nuori voi tulla tutustumaan ja mukaan harrastamaan. Jokaisella alueella on harrastustoiminnan ohjaajia, jotka vastaavat yläkoulujen harrastustoiminnasta. Harrastustoiminnan ohjaaja on vahvasti läsnä koulupäivän arjessa, välitunneilla ja järjestää ohjelmaa myös koulupäivän jälkeen.

Nuori tai huoltaja voi halutessaan olla suoraan yhteydessä harrastustoiminnan ohjaajaan. Tietoa avoimesta harrastustoiminnasta löytyy @harrastuttaako Instagram-tililtä sekä koko tarjonta Harrastelahti.fi -sivustolta.

Jatkosuunnitelma

Mitään aukotonta mallia ei vielä ole olemassa, vaan se rakentuu koko ajan. Jostain on lähdettävä liikkeelle ja katsottava, mihin suuntaan malli kannattaa rakentaa.

Jatkokehittämisen seuraavat askeleet

- Keskitetty viestintä ja sen kehittäminen sekä Harrastelahti.fi - sivuston kehittäminen.
- Yhteistyön vahvistaminen seurojen, yhdistysten, järjestöjen kanssa. Toimijat kutsutaan koolle keskustelemaan asiasta.
- Harrastustoiminnan toiveiden kuuleminen. Miten saamme ajankohtaista tietoa parhaiten lapsilta ja nuorilta. Avustuksen saamisen ehtona on toiveiden kuuleminen ja sen pohjalta toiminnan suunnitteleminen.
- Koulujen ja perheiden kanssa mallin kehittäminen, heidän toiveidensa ja tarpeidensa huomioiminen.

Tällä hetkellä Suomen mallin avustus on vuosittainen valtionavustus. Lokakuun 2021 aikana on todennäköisesti tulossa lisää tietoa tulevan haun raamista. Tavoitteena on kuitenkin luoda mahdollisimman pysyvää mallia ja ratkaisuja, jotka edesauttavat harrastamista, myös ilman rahoitusta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -